

## КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

### ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ

10 клас

Варыянт 2

#### Заданне 1.

| Слова                            | Правільны варыянт напісання |
|----------------------------------|-----------------------------|
| гістарычныя дасле(д,да)ванні     | даследаванні                |
| пр(ы,э)зентацыя экспазіцыі       | прэзентацыя                 |
| унікальны экз(е,э)мпляр          | экзэмпляр                   |
| музейная перы(ё,о)дыка           | перыёдыка                   |
| гісторыка-культурны ла(н,нд)шафт | ландшафт                    |
| рэкр(ы,э)цыйная функцыя музея    | рэкрэацыйная                |

За кожнае правільнае слова – 1 бал.

#### Заданне 2.

Адказ: A4B2B11Г6Д12E8

За кожную правільна запісаную пазіцыю (пару) – 1 бал.

#### Заданне 3.

| Фразеалагізм                        | Значэнне                                                                       | Кампанент           | + |
|-------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---|
| ... <i>можна</i><br><i>есці</i>     | ‘не дрэнны і не добры, пасрэдны’                                               | <i>папярчыўшы</i>   |   |
|                                     |                                                                                | <i>пасаліўшы</i>    | + |
|                                     |                                                                                | <i>пасаладзіўшы</i> |   |
|                                     |                                                                                | <i>пасмактаўшы</i>  |   |
|                                     |                                                                                | <i>з галадухі</i>   |   |
| <i>зандзіраваць</i><br>...          | ‘разведваць што-н., каб вызначыць шанцы на поспех’                             | <i>чуткі</i>        |   |
|                                     |                                                                                | <i>думкі</i>        |   |
|                                     |                                                                                | <i>настроі</i>      |   |
|                                     |                                                                                | <i>наветра</i>      |   |
|                                     |                                                                                | <i>глебу</i>        | + |
| <i>калос на ...</i><br><i>нагах</i> | ‘што-н. велічнае знешне, але слабае, гатовае распасціся’                       | <i>саламяных</i>    |   |
|                                     |                                                                                | <i>драўляных</i>    |   |
|                                     |                                                                                | <i>гліняных</i>     | + |
|                                     |                                                                                | <i>шкляных</i>      |   |
|                                     |                                                                                | <i>дрыготкіх</i>    |   |
| <i>камандаваць</i><br>...           | ‘распараджацца, быць завадатарам, верхаводзіць, аказваць уплыў на ход чаго-н.’ | <i>парадам</i>      | + |
|                                     |                                                                                | <i>аркестрам</i>    |   |
|                                     |                                                                                | <i>сімфоніяй</i>    |   |
|                                     |                                                                                | <i>банкетам</i>     |   |
|                                     |                                                                                | <i>фурышэтам</i>    |   |

|                   |                                                  |          |   |
|-------------------|--------------------------------------------------|----------|---|
| ... за пазухай    | ‘скрытая, затоеная злосць, нядобры намер’        | ножык    |   |
|                   |                                                  | сцізорык |   |
|                   |                                                  | камень   | + |
|                   |                                                  | пуга     |   |
|                   |                                                  | змяя     |   |
| як ... з кананель | ‘зусім нечакана, знянацку (выскачыць, з’явіцца)’ | Хадос    |   |
|                   |                                                  | Тарас    |   |
|                   |                                                  | Панас    |   |
|                   |                                                  | Піліп    | + |
|                   |                                                  | Архіп    |   |

За кожны правільны адказ – 1 бал.

#### Заданне 4.

|            |               |
|------------|---------------|
| ліпнуць    | ліпучы, ліпкі |
| распывацца | распывісты    |
| адразаць   | адразны       |
| выкрываць  | выкрывальны   |
| урадзіць   | урадлівы      |
| грэбці     | —             |

За кожны прыметнік – 1 бал; за кожны лішні прыметнік – мінус 1 бал.

#### Заданне 5.

|                                                                                                                             |                                                                                                               |                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I. У падкрэсленым дзеяслове адзначце карань, запішыце колькасць гукаў у карані<br><br><b>З’-яўл-яюцца (4 гукі: [йаўл’])</b> | II. Састаўны лічэбнік запішыце словамі ў творным склоне<br><br><b>Трымастамі тысячамі</b>                     | III. Выпішыце кароткі дзеепрыметнік з суфіксам -н-<br><br><b>Звязаны</b>                                                     |
| VI. Выпішыце ў адпаведнай кантэксту форме лічэбнік, які ўжываецца ў значэнні займенніка<br><br><b>Адна</b>                  | V. Выпішыце ў адпаведнай кантэксту форме адносна займеннік, які выконвае функцыю азначэння<br><br><b>Якіх</b> | VI. Выпішыце назоўнік, род якога (пры амаль аднолькавым напісанні) не супадае ў беларускай і рускай мовах<br><b>Жывапісу</b> |

За кожную правільна запоўненую ячэйку – 1 бал.

#### Заданне 6.

**Адказ:** А5Б3В1Г–Д6Е4

За кожную правільна запісаную пазіцыю (пару) – 1 бал.

### Заданне 7.

#### ПРЫКЛАДНЫ ВАРЫЯНТ ПЕРАКЛАДУ:

У залах музея “Лошыцкая сядзіба” ўзноўлена атмасфера свецкага побыту (быту) канца XIX – пачатку XX стагоддзя. Тут можна ўбачыць адноўленыя інтэр’еры XIX ст., кафляныя (кафельныя) печы і ляпны дэкор, антыкварную мэблю і прадметы мастацтва адпаведнай эпохі з прыватных калекцый і збору Музея гісторыі горада Мінска. Гістарычны раздзел экспазіцыі знаёміць аматараў даўніны (старадаўнасці) з этапамі станаўлення і развіцця Лошыцы з X стагоддзя па савецкі час.

За кожную памылку перакладу (лексічную або граматычную) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,5 бала, за кожную памылку ў афармленні (арфаграфічную або пунктуацыйную) – 0,25 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

### Заданне 8.

Троп: параўнанне, эпітэт.

Жанр: байка, навела.

Плынь: сімвалізм, футурызм.

Ініца: анафара, верлібр, рыфмоўка.

За кожнае правільнае вызначэнне месца тэрміна (паняцця) – 0,5 бала.

### Заданне 9.

| Нумар<br>экспаната | Магчымае тлумачэнне                                     |
|--------------------|---------------------------------------------------------|
| 2                  | “Песні жалбы” – першы / адзін са зборнікаў Якуба Коласа |
| 4                  | Гэта рукапіс урыўка з паэмы Якуба Коласа “Сымон-музыка” |
| 5                  | Якуб Колас вучыўся ў Нясвіжскай настаўніцкай семінарыі  |
| 7                  | На фотаздымку Якуб Колас і яго сябар Янка Купала        |

За кожны правільна выбраны экспанат – 0,5 бала, за кожнае лагічнае тлумачэнне – 1 бал. Тлумачэнне вучня можа адрознівацца ад прапанаванага, але павінна быць лагічным і правільным.

### Заданне 10.

| Крытэрыі                                                                                                                                                                                                               | Колькасць<br>балаў |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|
| <b>Крэатыўнасць</b>                                                                                                                                                                                                    |                    |
| Прапанавана цікавая і арыгінальная ідэя паста, выкарыстоўваюцца нестандартныя ідэі, яркія вобразы                                                                                                                      | 2                  |
| Пост не вызначаецца арыгінальнасцю                                                                                                                                                                                     | 0                  |
| <b>Інфарматыўнасць</b>                                                                                                                                                                                                 |                    |
| Прапанаваны перавагі і магчымасці віртуальнага музея (напрыклад, даступнасць, інтэрактыўнасць, унікальныя экспанаты, мультымедычныя экспанаты), згадваюцца хаця б 2 беларускія пісьменнікі XIX ст. і па адным іх творы | 3                  |
| Прапанаваны перавагі і магчымасці віртуальнага музея (напрыклад, даступнасць, інтэрактыўнасць, унікальныя экспанаты, мультымедычныя экспанаты), згадваецца толькі адзін пісьменнік і не менш за адзін яго твор         | 2                  |

10 клас. Комплексная работа. Варыянт 2. Даведка для журы

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| АБО<br>Згадваюцца хаця б 2 беларускія пісьменнікі XIX ст. і хаця б хаця б па адным іх творы, але не згадваюцца перавагі віртуальнага музея                                                                                                                                                                                                                              |     |
| Прапанаваны перавагі і магчымасці віртуальнага музея (напрыклад, даступнасць, інтэрактыўнасць, унікальныя экспанаты, мультымедыйныя экспанаты), згадваюцца хаця б 2 беларускія пісьменнікі XIX ст., але іх творы не згадваюцца<br>АБО<br>Згадваецца толькі адзін пісьменнік XIX ст. і не менш за адзін яго твор, не згадваюцца перавагі і магчымасці віртуальнага музея | 1   |
| Прапанаваны перавагі і магчымасці віртуальнага музея (напрыклад, даступнасць, інтэрактыўнасць, унікальныя экспанаты, мультымедыйныя экспанаты), але не згадваюцца пісьменнікі і іх творы<br>АБО<br>Згадваецца толькі адзін пісьменнік XIX ст., але не згадваюцца яго творы, не згадваюцца перавагі і магчымасці віртуальнага музея                                      | 0,5 |
| Не згадваюцца перавагі віртуальнага музея і не згадваюцца пісьменнікі і іх творы                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 0   |
| Заклік наведаль                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |     |
| Прапанаваны сфармуляваны заклік наведаль музей менавіта для настаўнікаў                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 0,5 |
| Няма закліку наведаль музей або заклік не арыентаваны на настаўнікаў                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 0   |
| Колькасць слоў                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |     |
| Колькасць слоў не перавышае 100                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 0,5 |
| Колькасць слоў перавышае 100                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 0   |